

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчальної, науково-
інноваційної та міжнародної діяльності

 Оксана БЯЛКОВСЬКА

«04» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКФП 4 «ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-наукова програма Економіка

Факультет/Інститут Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів

2023 - 2024 навчальний рік

Робоча програма педагогічної практики для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти на базі ОКР спеціаліст/ на базі ОС магістр за спеціальністю за спеціальністю 051 "Економіка".

Розробник:

Наталія КОРЖЕНІВСЬКА, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Микола МІСЮК, д-р екон. наук, професор

Катерина ВОЛОЩУК, д-р екон. наук, професор

Юлія ВОЛОЩУК, д-р екон. наук, професор

Олена НІСХОДОВСЬКА, канд. екон. наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 15 від «20» листопада 2023 року

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Наталія КОРЖЕНІВСЬКА
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Голова методичної комісії інституту

_____
(підпис)

Олег КУЧЕР
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Робочу програму схвалено робочою групою із забезпечення освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка»

Керівник робочої групи
програми _____
(підпис)

(гарант) освітньо-наукової
Наталія КОРЖЕНІВСЬКА
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Мета навчальної дисципліни

Метою педагогічної практики є:

- набуття аспірантами навичок та вмінь навчально-методичної роботи в сучасних умовах,
- поглиблення та закріплення знань з питань організації і форм здійснення навчального процесу, а також його науково-дослідного, навчально-методичного, нормативного та організаційного забезпечення,
- формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання дисциплін спеціальності 051 Економіка з одночасним засвоєнням педагогічного досвіду.

Завданням педагогічної практики є набуття компетентностей та програмних результатів навчання як загалом у сфері педагогічної та науково-педагогічної діяльності у вищій освіті, так і підготовки аспірантів галузі соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка.

ІК: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Освітній компонент «Педагогічна практика» ґрунтується на досягнутих здобувачами компетентностях з дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Академічне письмо та риторика», «Філософія науки», «Управління науковими проектами», «Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		очна форма навчання (денна, вечірня)
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Обов'язкова
Розділів – 2	Спеціальність 051 "Економіка"	Рік підготовки:
Тем – 6		2 –й
Загальна кількість годин – 120		Семестр 4-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи аспіранта – 10	Освітньо-науковий ступінь Доктор філософії	Год.
		практичні
		Год.
		Самостійна робота
		Год.
		Індивідуальні завдання:
		Год.
		Виробнича практика*
120 Год.		
Вид контролю:		
		залік

4. Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання:

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

5. Програма педагогічної практики
Структура педагогічної практики

	Очна форма (денна, вечірня)					
	усього	у тому числі				
		лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота	педагогічна практика
1	2	3	4	5	7	
Тема 1. Педагогічна майстерність та дидактика викладання у вищій школі	20					20
Тема 2. Навчальні заняття: форми, види та особливості проведення	20					20
Тема 3. Методи навчання у вищій школі	20					20
Тема 4. Контроль результатів навчання	20					20
Тема 5. Лекторська майстерність	20					20
Тема 6. Методика підготовки та проведення практичних і семінарських занять.	20					20
Усього годин	120					120

6. Засоби, форми та критерії оцінювання

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти після проходження практики здійснюється на основі результатів проведення захисту звіту і підсумковим результатом є залік. За результатами практики аспірант виконує Звіт про її проходження. Структура звіту про проходження педагогічної практики визначається робочою програмою практики, він повинен мати відомості про виконання всіх розділів програми практики відповідно до індивідуального плану аспіранта. Звіт повинен бути підписаний і оцінений керівником практики. Звіт з практики аспіранти захищають в комісії, склад якої визначається завідувачем кафедри. При оцінюванні роботи аспіранта в ході практики враховується його готовність до проведення навчальних занять. З метою об'єктивного оцінювання знань та умінь, набутих під час проходження практики, захист звітів про проходження практики проводиться з урахуванням виконаних аспірантами завдань та відповідної кількості балів за кожний вид роботи. Підсумки педагогічної практики обговорюються на засіданні кафедри. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.

7. Форми контрольних заходів (поточний, семестровий, підсумковий контроль)

Основні показники діяльності аспірантів, що враховуються при оцінці результатів практики:

- повнота та якість виконання індивідуального плану практики аспіранта;
- ставлення до педагогічної діяльності;
- повнота та правильність оформлення звітної документації;
- характеристика та оцінка діяльності аспірантів науковими керівниками;
- сукупність нових знань, умінь та навичок, отриманих аспірантами у результаті проходження педагогічної практики та відображених у звітній документації;
- своєчасність подання звітної документації.

Критерії поточного оцінювання:

Виконання письмового звіту і щоденника, усний захист	Критерії оцінювання
5	Звіт про проходження практики і щоденник практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений кафедрою термін; звіт містить елементи новизни, має практичне значення; аспірант оволодів навиками дослідної роботи: збору інформації, аналізу, формулювання висновків, пропозицій; відповідь аспіранта на питання членів комісії вичерпна.
4	Програма практики розкрита, але мають місце окремі недоліки не принципового характеру; недостатньо використані в процесі аналізу матеріали звітності; мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту, щоденника; аспірант на захисті продемонстрував добрі знання, відповів на запитання членів комісії.
3	Здобувач допустив суттєві помилки при вирішенні завдань виробничої практики, неспроможний дати пояснення виконаних розрахунків; звітні документи оформлені з помилками; оцінка керівника з практики та характеристика свідчать про низький рівень володіння знаннями, уміннями та компетенціями.
2	Звіт подано керівникові на перевірку з порушенням термінів; виконаний із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито.
1	Відсутні звітні документи: звіт, щоденник з практики та характеристика.

Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Екзамен	Залік	Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81			C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66			E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34			F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Аспіранти допускаються до екзаменаційної сесії, якщо вони виконали вимоги цього робочого навчального плану за поточний семестр та не мають академічної заборгованості за попередній семестр. Аспіранти, які в поточному семестрі мали пропуски занять і до початку екзаменаційної сесії не засвоїли матеріал пропущених тем і розділів навчальної дисципліни, до семестрової атестації з відповідної дисципліни не допускаються.

3. Підсумковий контроль. За результатами роботи здобувачів вищої освіти упродовж проходження педагогічної практики виводиться **підсумкова** оцінка, яка відповідає середній поточній оцінці.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Програмне забезпечення статистичної обробки даних. Виконання розрахункових операцій з використанням комп'ютерної техніки орієнтоване на застосування Microsoft Excel.

9. Рекомендовані джерела інформації

Рекомендована література основна

1. Закон «Про вищу освіту» // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон «Про освіту» // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010(Редакція від 30.11.2017)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
4. Національна рамка кваліфікацій // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (редакція від 30.11.2017)// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)».

Рекомендована література допоміжна

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 р. № 283 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261»

9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.06.2016 р. № 701 «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки».

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>
2. [http://sslab.com.ua/Home/Post/51/vsya-normativka-z-pidgotovki-zaxistu-disertacii-ta-publikacii-naukovix-statej-\(stanom-na-22-zhovtnya-2019-r\)?fbclid=IwAR2HONJAcuZJIYL4bxjYjbIWYXBGZDup0spYvUVvdvWTokgsc2US_Bgpu2w](http://sslab.com.ua/Home/Post/51/vsya-normativka-z-pidgotovki-zaxistu-disertacii-ta-publikacii-naukovix-statej-(stanom-na-22-zhovtnya-2019-r)?fbclid=IwAR2HONJAcuZJIYL4bxjYjbIWYXBGZDup0spYvUVvdvWTokgsc2US_Bgpu2w)
3. <https://www.pdatu.edu.ua/viddil-aspirantury-ta-doktorantury.html>
4. <https://www.pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/np-baza.pdf>
5. http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/RE34057.html
6. <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-03-09-mon-zatverdilo-novi-vimogi-do-oformlennya-disertaciyi>
7. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (далі – Стандарт), ступінь доктора філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки , за спеціальністю 051 Економіка. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.05.2022 р. № 424. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/05/10/051-Ekonom.dokt.fil.424-16.09.2022.pdf>
8. Освітньо-наукова програма «Економіка» для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» <https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/opp/opp2022/opp-m-ekon-3-economy.pdf?v=03>
9. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» <https://www.pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052202.pdf>

Друковані навчально-методичні видання

1. Корженівська Н.Л. Методичні рекомендації для проходження педагогічної практики та оформлення звіту добувачами вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти на базі ОС магістр, ОКР спеціаліст за спеціальністю 051 "Економіка». Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2023. 45 с.